

HET AUTEURSRECHT – EEN PRAKTISCHE HANDLEIDING VOOR ONDERNEMINGEN EN OVERHEDEN

REPROBEL, MAART 2021

WAT IS EEN AUTEURSRECHTELIJK BESCHERMD WERK?

- Een werk dat het resultaat is van een **creatieve of intellectuele inspanning** en dat de **persoonlijke stempel** van de maker draagt
- In de praktijk erg **brede bescherming**
- **Geen bijzondere formaliteiten** vereist voor bescherming (bv. een registratie, depot of copyrightteken)
- Voor ondernemingen en overheidsinstellingen zijn vooral **persartikelen, wetenschappelijke en professioneel-informatieve werken en visuele werken zoals foto's en illustraties** van belang
- In de digitale wereld is het vaak **moeilijk om in te schatten** of:
 - Het werk al dan niet auteursrechtelijk beschermd is
 - Het werk nog steeds beschermd is (beschermd tot 70 jaar na het overlijden van de langstlevende auteur)
 - Wie de auteur(s) en/of uitgever is/zijn
 - Of de rechthebbende Belgisch of buitenlands is
 - Bij wie je terecht moet om een licentie te nemen
 - Welke licentievoorwaarden gelden

CONSULTEREN/LEZEN VAN BESCHERMD WERK

- Als je een auteursrechtelijk beschermd werk op het internet vindt of als je dit als bijlage bij een mail ontvangt, dan mag je dit **openen en lezen**
- Je mag hierbij wel geen **technische beschermingsmaatregelen** (bv. een “betaalmuur”) omzeilen
- Je mag de **feitelijke informatie** in het werk ook vrij gebruiken, zolang je de tekst maar niet letterlijk overneemt. Citeren kan wettelijk alleen voor welbepaalde doeleinden (onderwijs, wetenschappelijk onderzoek, kritiek, polemiek en recensie)
- Je vermeldt altijd de **bron** tenzij dit redelijkerwijze niet mogelijk is
- Voor het gewoon lezen van een beschermd werk heb je dus in principe **géén auteursrechtelijke licentie** nodig.

REPRODUCEREN VAN BESCHERMD WERK (PAPIER & DIGITAAL)

- Als je een beschermd werk wil **reproducen**, dan heb je wettelijk wel de toelating van de auteur of de uitgever nodig. Daarvoor moet je dus over een **licentie** beschikken.
- Deze verplichting geldt in principe voor alle soorten reproducties: **op papier** (fotokopies, prints) en **digitaal** (opslag op harde schijf, smartphone, tablet, computer, USB-stick ...), en ook voor de opname van een werk in een digitale **presentatie** (Powerpoint, ...).
- Voor **fotokopieën** geldt wel een **wettelijke uitzondering**. Daarvoor heb je dus geen toelating/licentie nodig maar je moet wel een wettelijke vergoeding betalen: de “**reprografievergoeding**” en de “**wettelijke uitgeversvergoeding**”. Tot 2016 betaalde je deze vergoeding in hoofdzaak via de reproductieapparaten, vanaf 2017 betaal je rechtstreeks voor de fotokopieën zelf.
- Voor **prints en voor alle digitale reproductievormen** is de licentieverplichting algemeen.

DIGITAAL COMMUNICEREN VAN BESCHERMD WERK

- Wil je het beschermde werk **binnen je bedrijf of instelling digitaal delen** (bv. via het intranet, Zoom/Teams, mail ...), dan heb je hiervoor ook een **licentie** nodig. Deze digitale communicatie is juridisch immers een “mededeling aan het publiek” of een “beschikbaarstelling”.
- Hetzelfde geldt voor **externe digitale communicatie**, bv. wanneer je het werk via mail/Zoom/Teams wil delen met een klant, opdrachtgever, raadgever of de overheid
- De licentieverplichting geldt ook voor het geven van een **digitale presentatie aan een live publiek of het delen van deze presentatie** via mail/Zoom/Teams ...

HET PROBLEEM VOOR BEDRIJVEN EN OVERHEIDSINSTELLINGEN

- In de praktijk beschikken ondernemingen en overheidsinstellingen doorgaans **niet over individuele licenties, of alléén voor specifieke producten** (bv. een juridische databank, een digitaal persoverzicht of een fotodatabank)
- Als er al individuele licenties zijn, dan moeten de **licentievoorwaarden “restrictief”** worden geïnterpreteerd – wat niet uitdrukkelijk en specifiek is gedekt door de licentie, is niet toegelaten
- Nochtans gaan je medewerkers dagelijks op zoek naar **informatie op het internet**, ontvangen ze dagelijks een stroom mailberichten waaraan vaak **beschermde bijlagen** hangen etc.
- Een bedrijf of overheidsinstelling kan **de facto onmogelijk** de handelingen van haar medewerkers **monitoren** en, als ze dit al zou kunnen, voor **elk van deze handelingen een individuele licentie** afsluiten
- Vooral in de digitale wereld is er dus een **ernstig risico op auteursrechtelijke inbreuken**

DE OPLOSSING VOOR BEDRIJVEN EN OVERHEIDSINSTELLINGEN

- De gecombineerde licentie van REPROBEL omvat **papieren en digitale reproducties** van beschermde werken, en ook de **interne en externe digitale communicatie** van deze werken
- En biedt **dus gebruiksgemak en rechtszekerheid** voor al uw noden, ook in de digitale wereld
- Met de gecombineerde licentie is het niet meer nodig om individuele licenties af te sluiten voor elke individuele handeling van uw personeelsleden (tenzij voor de specifieke producten waarvan sprake in de vorige slide) – **one-stop-shop**
- Niet alléén voor **Belgische maar ook voor buitenlandse bronwerken** (vanaf 2021) zoals aangegeven op onze website
- **Geen beperkingen op:**
 - Het aantal bestellingen **binnen uw organisatie**
 - Het aantal werken dat u reproduceert of deelt binnen de licentiegrenzen
 - De omvang van het werk dat u kopieert of deelt (volledig artikel, foto, ...) tenzij voor boeken (niet meer dan 10% of 1 hoofdstuk)

WAT DEKT DE GECOMBINEERDE LICENTIE VAN REPROBEL?

- Fotokopies (paper-to-paper)
- Prints (digital-to-paper)
- Scans (paper-to-digital)
- Digitale kopies (digital-to-digital, bv. online werken of bijlagen bij inkomende mails)
- Interne digitale communicatie binnen uw onderneming of instelling (ook naar eventuele bedrijfsvestigingen in het buitenland)
- Externe digitale communicatie aan klanten, opdrachtgevers, raadgevers, de overheid ... (1-to-1 of 1-to-few)
- Maken en verspreiding van digitale presentaties zoals Powerpoint
- Digitale archivering
- <https://www.reprobel.be/nl/private-publieke-sector/> voor meer informatie

WAT IS NIET GEDEKT DOOR DE GECOMBINEERDE LICENTIE?

- Publicatie van bronwerken op een **publieke website of sociale media** zoals Facebook en LinkedIn (gewone link naar bronwerk mag wel)
- Externe digitale communicatie indien gericht aan het **algemene publiek of grote groepen bestemmingen** (one-to-many, bv. een commerciële promotie)
- Handelingen waarvoor een **individuele licentie** op de markt beschikbaar is (vooral databanken en digitale persoverzichten via License2Publish en Copiepresse)
- Reprobel licentie mag je abonnementen dus **niet vervangen of beperken** of op een andere manier de commerciële exploitatie van het bronwerk schaden
- Reproductie of verspreiding van **partituren (bladmuziek)**
- Gebruikshandelingen in het **buitenland**, al is grensoverschrijdende interne digitale communicatie (bv. naar een vestiging van het bedrijf in het buitenland) wel toegelaten onder onze licentie

IS DE REPROBEL LICENTIE VERPLICHT?

- Artikel 165, § 1, eerste en vierde lid Wetboek van Economisch Recht: **reproductie en communicatie van beschermd werk** niet mogelijk zonder toelating rechthebbenden
- **Licentie verplicht** voor alle reproductie- en communicatiehandelingen van alle personeelsleden (in de praktijk de facto onmogelijk --) via Reprobel licentie als **uniek loket**
- Voor **fotokopieën**: geen licentie nodig, wettelijke toestemming maar vergoeding KB's 5 maart 2017 (reprografievergoeding en wettelijke uitgeversvergoeding) te betalen
- **In de praktijk weinig verschil**: fotokopieën (wettelijke vergoedingsregeling) en prints/digitaal onder **één gecombineerde licentie** met een globale, forfaitaire jaarlijkse vergoeding
- **Tarieven Reprobel** worden ofwel vastgesteld door de bevoegde Minister (fotokopieën) ofwel op voorhand gereviseerd door de **FOD Economie** (prints/digitaal) – in de praktijk komt dit op hetzelfde neer (externe controle om objectieve en billijke tarieven te garanderen)
- <https://www.reprobel.be/wp-content/uploads/2020/10/artikel-digitalisering-en-auteursrecht-NL.pdf> voor meer informatie

WAAROM SCHRIJFT REPROBEL MIJ JAARLIJKS AAN?

- De jaarlijkse aangifte is voorzien door de twee **KB's van 5 maart 2017** voor de fotokopieën van beschermd werk (reprografie- en uitgeversvergoeding)
- Repobel **moet** ondernemingen en overheidsinstellingen dus jaarlijks aanschrijven, ongeacht hun omvang of reproductiegedrag
- Dit is meteen ook de wettelijke basis voor verwerking van eventuele persoonsgegevens onder de **GDPR**
- De databank van Repobel wordt vooral gevoed door de **RSZ-databank**
- De gecombineerde licentie is een aanvullend aanbod in het kader van deze verplichte jaarlijkse aanschrijving

HOEVERKRIJG IK DE REPROBEL LICENTIE?

- **Grote ondernemingen** (in principe 250 bedienden en meer): **licentie-overeenkomst** op groepsniveau voor alle entiteiten met een apart ondernemingsnummer op het Belgische grondgebied – vervangt portaalangiftes per individuele entiteit – centrale facturatie of facturatie per entiteit
- **Middelgrote en kleine ondernemingen**: **jaarlijkse aangifte op online portaal** na voorafgaandelijke uitnodiging door Reprobel (<https://portal.reprobel.be/>) – facturatie via het portaal – mogelijkheid om meteen online te betalen

HOEVEEL BETAAL IK VOOR DE REPROBEL LICENTIE?

- **Ondernemingen met 5 personeelsleden en meer** (arbeiders en bedienden samen): vaste jaarvergoeding per relevante VTE (in principe bedienden): 12, 17 of 25 EUR BTW exclusief per relevante VTE afhankelijk van tariefcategorie + 25 EUR administratieve basisvergoeding
- Voorzienbare en dus budgetteerbare vergoedingen
- Voor **ondernemingen zonder personeel of met 0,1 – 4,99 VTE** is een aparte tarifiering voorzien (zie volgende slide)
- **Overheidsinstellingen** betalen 14,5 EUR BTW exclusief per relevante medewerker, tenzij bij gecentraliseerde betaling (13 EUR BTW exclusief)

WAT ZIJN DE TARIEFCATEGORIEËN DIE REPROBEL GEBRUIKT?

PRIVATE SECTOR (ONDERNEMINGEN, ZELFSTANDIGEN, PRIVATE STICHTINGEN EN VZW's, ...)

- **Tariefcategorie I:** alle ondernemingen (bv. klassieke industrie, voedingssector, transport en logistiek, bouwsector, retail en convenience, ...) behalve indien onder II of III
- **Tariefcategorie II:** farma/biopharma, medische en paramedische sector, bank- en verzekeringssector en financiële dienstverlening, IT, consultants en zakelijke dienstverlening, ondernemingen in de creatieve sector, boekhouders, accountants en bedrijfsrevisoren, architecten en ingenieurs, sectororganisaties, ...
- **Tariefcategorie III:** juridische dienstverlening

PUBLIEKE SECTOR

alle Belgische en internationale overheidsinstellingen in de ruime zin van het woord (inclusief verzelfstandigde structuren) met zetel of vestiging op het Belgische grondgebied, ongeacht het bevoegdheidsniveau (internationaal, nationaal, regionaal of lokaal)

WAT IS EEN RELEVANTE VTE?

- In principe een **bediende** (inclusief kader- en directieleden) of **ambtenaar**
- In **voltijds equivalent**: iemand die 4/5 werkt, is dus 0,8 VTE
- **Arbeiders** zijn vrijgesteld van betaling
- Correctie mogelijk voor bedienden die **louter materiële, logistieke of fysieke arbeid** verrichten
- Criterium is niet langer toegang tot printer of kopieerapparaat maar **toegang tot het internet en/of eigen mailbox** (digitale licentie)

IK HEB GEEN PERSONEEL OF MINDER DAN 5 PERSONEELSLEDEN

- Elke ondernemer zoekt informatie op het internet op of ontvangt beschermde bijlagen bij mails en wil deze informatie graag reproduceren en delen
- Zelfs al zijn papieren reproducties van beschermd werk bij kleine entiteiten mogelijk beperkt, dan geldt dit niet voor **digitale reproductie en communicatie**
- Ook kleinere ondernemingen doen er dus goed aan de **gecombineerde licentie** van Reprobel af te sluiten om auteursrechtelijke inbreuken te vermijden
- **Specifieke en aantrekkelijke forfaitaire jaarlijkse vergoeding**, specifiek voor deze doelgroep
 - **Geen personeel:** 35 tot 45 EUR BTW exclusief, afhankelijk van tariefcategorie
 - **0,1 – 4,9 personeelsleden** (arbeiders en bedienden samen): 50 tot 85 EUR BTW exclusief, afhankelijk van tariefcategorie

WAAROM LIJKT HET SOMS ALSOF IK MEER DAN VROEGER BETAAL?

- Om correct te vergelijken moet je de **apparatenvergoeding** betaald onder de oude reprografieregeling (tem 2016), optellen bij de vergoeding voor de fotokopies van beschermd werk. De apparatenvergoeding bedroeg voor grote kopieerapparaten doorgaans **enkele honderden EUR per jaar en per apparaat**.
- Vanaf 2017 bestaat de apparatenvergoeding niet meer maar **verdrievoudigde** de Minister de paginavergoeding voor de fotokopies
- Voor **fotokopies** bestaat naast de volume-aangifte ook een **gestandaardiseerde vergoeding per bediende in VTE**, vastgelegd in een Ministerieel Besluit van november 2017: **8, 12 of 20 EUR BTW exclusief** op jaarbasis
- De **toeslag** die Repobel toepast voor de uitbreiding naar **prints en digitaal is beperkt: 4 à 5 EUR** per relevante werknemer bovenop het standaardbedrag voor de fotokopies (terwijl de **licentie vele malen ruimer is** door de uitbreiding naar prints/digitaal) – deze toeslag werd **gereviseerd door de FOD Economie** (Controledienst beheersvennootschappen) en wordt breed aanvaard op het terrein

KAN IK EEN COVID-CORRECTIE KRIJGEN?

- **Niet** voor thuiswerk (digitale licentie heeft immers precies tot doel om thuiswerk te faciliteren)
- **Wel** (pro rata indien meer dan 5 VTE) voor tijdelijke sluiting van onderneming en/of tijdelijke werkloosheid van relevante VTE
- Eventueel toegestane correcties doen **geen rechten ontstaan voor de toekomst** wanneer de betreffende restricties niet langer van toepassing zijn

IK BEN LID VAN EEN SECTORFEDERATIE MET EEN KADERAKKOORD

- Als je sectorfederatie of beroepsorganisatie **centraal betaalt** aan Reprobel, dan hoef je voor het betreffende referentiejaar niets meer te doen. Mocht je toch worden aangeschreven voor een portaalangifte, dan **meld je dit best aan uw contactpersoon bij de federatie/organisatie**.
- Als uw sectorfederatie of beroepsorganisatie een **kaderovereenkomst zonder centrale betaling** met Reprobel heeft afgesloten, ontvangt u via de federatie/beroepsorganisatie een **promocode**. Als u deze code ingeeft tijdens uw portaalangifte voor het betreffende referentiejaar, ontvangt u **automatisch** de sectorkorting

MAG IK NOG EEN NULAANGIFTE DOEN?

- Kies je voor de **gecombineerde licentie inclusief digitaal gebruik**, dan is een nulaangifte niet mogelijk. Elke onderneming of overheidsinstelling is immers actief op het internet en ontvangt digitale, beschermde bijlagen via mail.
- Kies je niet voor de gecombineerde licentie en wil je alleen **voor fotokopies en/of prints** van beschermd werk aangeven, dan kan een nulaangifte eventueel wel (bv. omdat u geen reproductieapparaat heeft). Je moet dan wel **goed opletten** want:
 - Je verkrijgt **geen aanvullende licentiedekking voor digitale gebruiken** waardoor je auteursrechtelijke inbreuken kan plegen
 - We kunnen je aangifte voor papieren reproducties **controleren op tijdigheid en correctheid**. Op de volgende slide lees je meer over wettelijke sancties en controlemiddelen.

WAT ZIJN DE WETTELIJKE SANCTIES EN CONTROLES?

- Voor fotokopieën geldt een **verhoogd paginataraief** voor **laattijdige en/of onjuiste** aangiftes
- Reprobel kan je ook een **formeel verzoek om inlichtingen** zenden en kan deze inlichtingen (bv. in verband met uw reproductieapparaten of de tellerstand) ook opvragen bij je **leasemaatschappij**
- Reprobel kan ook een **wettelijk geregelde expertise** starten, waarvan de kostprijs te jouwen laste kan vallen bij bewezen misbruik
- Daarnaast kan Reprobel bij een bezoek ter plaatse in je onderneming of instelling **vaststellingen doen tot bewijs van het tegendeel**. Reprobel beschikt daarvoor over **beëdigde agenten**
- Reprobel kan je aangifte ook **benchmarken met vergelijkbare ondernemingen of instellingen** om te zien of ze in lijn is met de sectorgemiddelden
- Als een **rechter** een auteursrechtelijke inbreuk zou vaststellen (bv voor digitaal gebruik), dan vermenigvuldigt hij/zij doorgaans de gewone licentievergoeding van Reprobel **met een factor x 3 of x 4** om “free rider” gedrag tegen te gaan
- De kostprijs van één en ander kan de gewone Reprobel vergoeding **vele malen overschrijden** – je vermijdt dit **risico** best door in te tekenen op de gecombineerde licentie van Reprobel

WIE VERTEGENWOORDIGT REPROBEL?

- Voor de **fotokopieën** vertegenwoordigt Repobel wettelijk **alle auteurs en uitgevers**, zowel Belgische als buitenlandse
- Voor **prints en digitaal gebruik** vertegenwoordigt Repobel (via haar 15 leden-beheersvennootschappen) **meer dan 60.000 Belgische auteurs en meer dan 400 Belgische uitgeverijen**, van de kleinste tot de grootste (geschatte marktdekking 99%)
- Voor **auteurs** gaat het bv over auteurs van (gepubliceerde) literaire werken, non-fictie, jeugdboeken, strips, educatieve, wetenschappelijke en professionele werken, muziekwerken m.u.v. partituren, fotografen, illustratoren en vertalers. Voor **uitgevers** gaat het over uitgevers van bv. boeken, kranten en tijdschriften/magazines.
- Auteurs en uitgevers krijgen de Repobel vergoedingen doorgaans via de **beheersvennootschap** (15) waarbij ze zijn aangesloten. In uitzonderlijke gevallen kunnen ze rechtstreeks van Repobel vergoedingen ontvangen (<https://www.reprobel.be/nl/u-bent-auteur-of-uitgever/>)
- Repobel heeft **meer dan 35 representatie-overeenkomsten afgesloten met partners in het buitenland**, zodat haar licentie ook een **belangrijk buitenlands repertoire** omvat
- Alle geïnde vergoedingen gaan, na aftrek van de beheerskosten van Repobel, naar **auteurs en uitgevers** – dit is dus **geen belasting of taks**. De vergoeding die je betaalt, zorgt ervoor dat auteurs en uitgevers **passend worden vergoed** voor het gebruik van hun werken en dat ze elke dag opnieuw kunnen blijven **creëren, informeren, innoveren en investeren**

Belgische uitgeverijen in het repertoire van REPROBEL (selectie)

BREPOLS PUBLISHERS

Une seule et même maison d'édition !

DE TIJD | L'ECHO

Breng leren tot leven

De Nederlandse Taalunie in Oostbever

UTGEEVERIJ - EDITIONS - PUBLISHERS

MAAKT KENNIS MET U

Onderwijs doet ertoe

Leer • Leef • Beleef

intersentia

uitgeverij
averbode

denk verder

HET ENGAGEMENT VAN REPROBEL

- Een erg brede licentie die zowel papieren als digitaal hergebruik omvat
- Afgestemd op je huidige noden en gebruiken (thuiswerk, digitalisering, ...) en op de nieuwste technologieën
- Eenvoud via een one-stop-shop en forfaitaire tarieven
- Gebruiksgemak via een portaalaangifte of overeenkomst - geen gedoe met tellerstandes meer
- Transparante en budgetteerbare vergoedingen
- Rechtszekerheid – geen gevaar op auteursrechtelijke inbreuken meer
- Een oplossing op maat, afgestemd op uw sector en omvang
- Maximale buy-in van je sectororganisatie met centrale betaling of promocodes
- *Level playing field* via uniforme tarieven per doelgroep
- Door de FOD Economie gereviseerde en billijke tarieven